



RAISION JA RUSKON YHTEISTOIMINTA-ALUE

Sosiaali- ja terveystakeskus

HOITOTARVIKEJAKELUN YLEISOHJE

2017



¹ Hyväksytty Sosiaali- ja terveystakeskusten lautakunnassa xx.xx.2017

Sisällys

1. YLEISET PERUSTEET POTILAALLE ANNETTAVISTA HOITOTARVIKKEISTA.....	3
2. HOITOTARVIKKEIDEN PERUSTARVIKELUETTELO	4
2.1. HOITOTARVIKKEET, JOIDEN SAANTIIN POTILAALLA ON OIKEUS HETI SAIRAUDEN TOTEAMISEN JÄLKEEN	4
2.1.1 Diabeetikon hoitovälineet.....	4
2.1.2 Avanteen hoidon tarvikkeet	5
2.1.3 Ulosteinkontinenssin hoidon tarvikkeet.....	5
2.1.4 Virtsainkontinenssiin liittyvät tarvikkeet	5
2.2. HOITOTARVIKKEET, JOIHIN POTILAALLA ON OIKEUS 3 KUUKAUDEN KULUTTUA HOIDON ALOITUKSESTA.....	6
2.2.1 Haavanhoitotarvikkeet.....	6
2.2.2 Virtsa ja ulosteinkontinenssiin liittyvät tarvikkeet.....	6
2.3. MUITA PITKÄAIKAISSAIRAUKSIEN HOITOON LIITTYVIÄ TARVIKKEITA	7
3. TARVIKEJAKELUN PIIRIIN KUULUMATTOMAT TARVIKKEET	8

[Liite 1](#)

[KUVA 1](#)

¹ Hyväksytty Sosiaali- ja terveyspalveluiden lautakunnassa xx.xx.2017

1. YLEISET PERUSTEET POTILAALLE ANNETTAVISTA HOITOTARVIKKEISTA

Terveystenhuoltolain 24§:n mukaan kunnan on järjestettävä alueensa asukkaiden sairaanhoitopalvelut. Sairaanhoitopalveluihin sisältyvät hoitosuunnitelman mukaiset pitkäaikaisen sairauden hoitoon tarvittavat hoitotarvikkeet.

Kuntaliiton yleiskirjeessä (9/80/2011) määritellään terveyskeskuksen luovuttamat hoitotarvikkeet. Terveystenhuollolla ei ole velvollisuutta luovuttaa kotihoitoon sellaisia sairaanhoitotarvikkeita, joiden tarve on todettu muualla kuin kunnallisessa terveystenhuollossa. Kunnallinen terveystenhuolto ei myöskään ole velvollinen korvaamaan sairaanhoitotarvikkeita, joita henkilö on itse tai vakuutuslaitos on tilannut suoraan tavarantoimittajalta.

Tarvikkeiden ja välineiden jakaminen perustuu aina asiakkaan yksilölliseen tarpeeseen, sairauden diagnoosin ja kokonaishoidon määrittelyyn, jonka tekee tätä yleisohjetta noudattaen hoitava lääkäri. Jakelu aloitetaan, mikäli hoitotarvikkeiden tarpeen arvioidaan olevan pitkäaikainen, yleensä yli kolme kuukautta kestävä. Hoitotarvikkeita luovutettaessa arvioidaan aina niiden tarpeellisuus ja asianmukaisuus. Hoitotarvikkeina annettavista välineistä ja tuotteista ei peritä maksua.

Tarvikkeita ja välineitä annetaan kolmen kuukauden tarve kerrallaan. Jakelua ja käyttöä seurataan yksityiskohtaisesti ja hoitotarvikkeet kirjataan potilaan sairauskertomukseen.

Hoitotarvikkeiden ja välineiden tarpeen arvioinnissa noudatetaan hoitotarvikkeiden perustarvikeluetteloon perustuvaa tuotevalikoimaa ja ohjeistusta. Kohdassa 2 määritellään jaettavat tarvikkeet ja niiden määrät.

Asiakkaan hoitotarvikkeiden valintaa ja niiden asianmukaista käyttöä ohjaa asiaan perehtynyt hoitaja. Ohjeesta ja jaettavista tarvikemääristä voidaan poiketa yksilöllisen, tapauskohtaisen yksityiskohtaisesti perustellun lääkärinlausunnon perusteella. Lääkärinlausunnon perusteella terveyskeskuksen ylilääkäri tekee erillispäätöksen.

Hoitotarvikkeiden valinnan ohjaus, opastus ja jakelu tapahtuvat Raision terveysasemalla hoitajan vastaanotolla. Ruskon ja Vahdon terveysasemilla vastaanoton sairaanhoitaja huolehtii hoitotarvikkeiden käytön ohjauksesta ja jakelusta.

Kotihoidon asiakkaan hoitotarvikkeiden valinnan tekee alueen kotihoidon sairaanhoitaja. Inkontinenssitilanteiden arvion ja käytön ohjauksen tekee asiaan koulutettu hoitaja. Vaipat toimitetaan kotiinkuljetuksena, 3 kuukauden tarve kerrallaan.

Yksityisissä hoitoyksiköissä hoidettavat raisiolaiset ja ruskolaiset ikäihmiset saavat inkontinenssitilanteet toimittajalta suoraan hoitoyksikköön palvelusihterin kautta.

Kaikista annettavista hoitotarvikkeista tehdään merkintä potilaan hoitosuunnitelmaan. Kirjauksesta käy ilmi mihin kaupungin voimassa olevan ohjeen kohtaan tarvikkeiden saanti perustuu.

Ulkokuntalaisilta ja terveyskeskuksen vaihtajilta, jotka asuvat pitkäaikaisesti Raisiossa tai Ruskolla, vaaditaan hoitotarvikkeiden saamiseksi kotikunnan tekemä hoitosuunnitelma, jossa on myös laskutustiedot. Laskutusta varten ulkokuntalaisten hoitosuunnitelmasta lähetetään kopio terveysasemalle. Hoitosuunnitelma toimii kunnan maksusitoumuksena. Mikäli hoitosuunnitelmaa ei ole, ulkokuntalaiset hankkivat hoitotarvikkeet oman kuntansa terveyskeskuksesta.

Terveyspalveluiden tuottajien vaihtajien (terveyskeskus vaihtajat) osalta päätös tehdään Raisiossa kotikuntaa laskuttaen.

¹ Hyväksytty Sosiaali- ja terveyspalveluiden lautakunnassa xx.xx.2017

2. HOITOTARVIKKEIDEN PERUSTARVIKELUETTELO

Raision sosiaali- ja terveystakeskus on osana Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin ERVA-hankintarengasta ja hankinnoissa noudatetaan hankintarenkaan tuotevalikoimaa.

2.1. HOITOTARVIKKEET, JOIDEN SAANTIIN POTILAALLA ON OIKEUS HETI SAIRAUDEN TOTEAMISEN JÄLKEEN

2.1.1 Diabeetikon hoitovälineet

Plasmaglukoosin omamittauskohteita ja mittausliuskojen tarve					
Tilanne	Tarkoitus	Mittausajankohdat	Tavoite glukoosipitoisuuden suhteen	Liuska-tarve / viikko	Tarpeen kesto
Pitkäaikaiset tarpeet					
Vakiintunut tyypin 1 tai komplisoitunut tyypin 2 diabetes	Glukoositasapainon muutoksen havaitseminen	Pääateriat, ilta ja aamu	Ei aterian aiheuttamaa suurenemista	35	Pysyvä
Vakiintunut tyypin 2 diabetes (ei insuliinia)	Glukoositasapainon muutoksen havaitseminen	Aamu ja ilta	Sama taso	12	Pysyvä
Vakiintunut komplisoitumaton tyypin 2 diabetes (insuliinihoito)	Glukoositasapainon muutoksen havaitseminen	Pääateriat, aamu ja ilta	Sama taso	20	Pysyvä
Väliaikaiset lisätarpeet					
Ateriainsuliinin annoksen säätäminen	Aterianjälkeisen hyperglykemian toteaminen	Ateriaparimittaukset (ennen ateriaa ja kaksi tuntia sen jälkeen)	Ei muutosta aterian jälkeen	14	noin 4 viikkoa
Perusinsuliini-annoksen säätäminen	Yönaikainen verenglukoosin muutoksen toteaminen	Illan ja aamun mittaukset	Ei pienenemistä yön aikana	10	noin 4 viikkoa

¹ Hyväksytty Sosiaali- ja terveystalveluiden lautakunnassa xx.xx.2017

<u>Verensokeriliuskat</u>	Verensokeriliuskoja myönnetään voimassa olevan Käypähoitosuosituksen mukaan
<u>Ketoaineliuskat</u>	Lapsille ja insuliinipumppupotilaille tarpeen mukaan
<u>Verensokerimittari</u>	Kotiseurantaan saa terveysasemalta verensokerimittarin (ei paristoja)
<u>Lansetit</u>	Tarpeen mukaan
<u>Insuliinikynät</u>	Tarpeen mukaan
<u>Pumppuvälineet</u>	Katetrit, erikoisparistot, teipit, ihonhoito- ja suoja-aineet sekä muut pumpun toiminnan kannalta tärkeät tarvikkeet
<u>Insuliiniruiskut</u>	Tarpeen mukaan
<u>Insuliinikynän</u> neulat	1 pistoskerta / neula
<u>Libresensorit</u>	4 laatikkoa (12 kpl)/ 3kk

2.1.2 Avanteen hoidon tarvikkeet

Annetaan yksilöllisen tarpeen mukaan pussit, levyt, pastat, banaaniteipit, vyöt (3-4 kpl/v), puhdistuspyyhkeet ja suojakalvot

2.1.3 Ulosteinkontinenssin hoidon tarvikkeet

Anaalitamponit

Suolihuuhtelulaite

2.1.4 Virtsainkontinenssiin liittyvät tarvikkeet

Virtsa- tai ulosteinkontinenssitilanteita myönnetään pääsääntöisesti pitkäaikaiseen, yli kolme kuukautta kestäväan keskivaikeaan tai vaikeaan virtsa- tai ulosteinkontinenssin hoitoon. Potilas on oikeutettu kuitenkin saamaan virtsanpidätyskyvynpuutteeseen vaippoja heti hoidon alettua seuraavien sairauksien kohdalla: gynekologisten ja eturauhassyöpäleikkausten jälkeen.

¹ Hyväksytty Sosiaali- ja terveyspalveluiden lautakunnassa xx.xx.2017

2.2. HOITOTARVIKKEET, JOIHIN POTILAALLA ON OIKEUS 3 KUUKAUDEN KULUTTUA HOIDON ALOITUKSESTA

2.2.1 Haavanhoitotarvikkeet

Haavanhoitotarvikkeita annetaan pitkäaikaista haavan hoitoa varten sekä dreeniaukon hoitamista varten. Sääri- tai painehaavauma on pitkäaikainen, kun sen toteamisesta on kulunut 3 kk ja asiakas on sen takia hakeutunut hoitoon. Asiakkaalla on oikeus saada haavanhoitotarvikkeet 3 kk:den kuluttua siitä, kun haavan hoito on aloitettu. Haavanhoitotuotteita annetaan kerrallaan kahden viikon kulutusta vastaava määrä. Tavarat tulee tilata hyvissä ajoin etukäteen. Terveyskeskuslääkäri arvioi tarpeen ja laatii haavan hoidosta hoitosuunnitelman.

Asiakkaalle voidaan antaa: Suoraan haavalle laitettavat haavanhoitotuotteet (haavaa hoitava tuote, ei sidos), ei muita tuotteita.

2.2.2. Virtsa ja ulosteinkontinenssiin liittyvät tarvikkeet

Virtsa- tai ulosteinkontinenssituotteita myönnetään pitkäaikaiseen, yli kolme kuukautta kestävään keskivaikeaan tai vaikeaan virtsa- tai ulosteinkontinenssin hoitoon.

Yli 3-vuotiaille diagnoosin perusteella keskivaikean ja vaikean virtsanpidätyskyvynpuutteeseen

1 – 5 vaippaa/vrk

Aikuisten inkontinenssituotteiden tarve arvioidaan yksilöllisesti huomioiden inkontinenssin laatu ja määrä (liitteet 1 ja 2 tarpeen arviointilomake, taulukko; ohje vaippojen jakelumääristä).

Asiakkaalle toimitetaan myönnetyt inkontinenssituotteet kotiinkuljetuksena 4 kertaa vuodessa

Muut virtsainkontinenssituotteet:

Hydrofiiliset katetrit n. 4 kpl/vrk Virtsapussi, tyhjennettävä 1-2 kpl/viikko Kondomit (ulkoinen katetri) 1/vrk

Erilaiset katetrikorkit ja sulkimet

¹ Hyväksytty Sosiaali- ja terveystalveluiden lautakunnassa xx.xx.2017

2.3. MUITA PITKÄAIKAISSAIRAUKSIEN HOITOON LIITTYVIÄ TARVIKKEITA

Näiden tarvikkeiden kohdalla tehdään aina erillisarvio yhteistyössä terveyskeskuksen ylilääkärin kanssa.

Mahdollisia potilasryhmiä:

Kotidialyysipotilaat:	hoitoon tarvittavat välineet
Happihoito:	happi, happiletkut, -viikset
Trakeostomiotilaat:	hoitoon tarvittavat kanyylit, filtterit ym.
Gastrostomiavälineet:	myönnetään asiakaskohtaisesti; tarvikkeet sekä kulutusmäärät määrittää yleensä erikoissairaanhoidon. Lasten syöttö- ja nenämahaletkut sekä syöttöruiskut asiakaskohtaisesti lähetteen mukaan.
Infuusio- ja kipupumppu:	neulat ja ruiskut
Leukemiapotilaat:	hanskat, ruiskut
Reumapotilaat:	ruiskut, neulat, sanicast (neulan hävitykseen)
Munuaiskatetripotilaat:	Ihon desinfiointiaineet
Saattohoitopotilaan tarvitsemat välineet:	myönnetään asiakaskohtaisesti; tarvikkeet sekä kulutusmäärät määrittää lääkäri

¹ Hyväksytty Sosiaali- ja terveyspalveluiden lautakunnassa xx.xx.2017

3. TARVIKEJAKELUN PIIRIIN KUULUMATTOMAT TARVIKKEET

Tarvikejakelun piiriin eivät kuulu esimerkiksi seuraavat tarvikkeet:

- kaarimaljat
- pesukintaat
- nenäliinat
- suojakäsineet
- saniteettivaipat eli kroonikkovaipat
- vuoteen suojamuovit
- vuoteensuojat
- poikkilakanat
- steriilit taitokset
- käsidesinfektioaineet
- ihon desinfiointiaineet/puhdistuslaput pesuvoide
- insuliinipumpun vyö sekä kotelo (aloituspakkauksessa on yksi kumpaakin)
- verensokerimittarin paristot
- lääkeluokset
- muoviset alusastiat ja virtsankeräyspullot
- neulanhävittäjäastiat/riskijäteastiat (poikkeuksena metotreksaattia käyttävät reumapotilaat)
- siderullat
- tukisiteet
- puhdistusaineet
- rasvat
- lääkkeet

Hoitajan käyttämät suojavaatteet/suojakäsineet kustantaa työnantaja.

Kotihoidossa olevan vaikeavammaisen henkilökohtaisen avustajan suojavaatetus annetaan työnantajan ollessa Raision kaupunki.

¹ Hyväksytty Sosiaali- ja terveystalveluiden lautakunnassa xx.xx.2017

[Liite 1](#)

ILMAISJAKELUVAIPAT (YLI 3 KK KESTÄNYT INKONTINENSSI JA ERÄÄT MUUT MÄÄRITELLYT TILANTEET)

Vaippoja voi saada keskivaikeaan tai vaikeaan inkontinenssiin. Vaippoja ei anneta hoitotarvikejakelusta, jos ei ole ympärivuorokautisen inkontinenssisuojan tarvetta.

Potilaalle tehdään hoitosuunnitelmaan merkintä hoitotarvikkeiden tarpeesta.

Vaippojen tarpeen arviointi tehdään Haitta-asteloma virtsainkontinenssin selvittelyyn -lomaketta apuna käyttäen.

JATKUVA YMPÄRIVUOROKAUTINEN INKONTINENSSI (MAX 3 VAIPPAA / VRK)

Edellyttää, ettei asiakas pysty olemaan ilman inkontinenssisuojaa edes kotona (ei esim. asiakkaille, jotka käyttävät suojaa vain asioidessaan kodin ulkopuolella).

KESKIVAIKEA YMPÄRIVUOROKAUTINEN INKONTINENSSI (MAX 4 VAIPPAA / VRK)

VAIKEA INKONTINENSSI (MAX 5 VAIPPAA / VRK)

Tämän hetkinen vaippavalikoima:

- Minikouru
- Muotovaippa
- Vyövaippa
- Teippivaippa
- Housuvaippa
- TenaMen

¹ Hyväksytty Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunnassa xx.xx.2017

Haitta-astelomake virtsainkontinenssin selvittelyyn

		Pvm: _____		
Nimi		Ongelma esiintynyt	kuukautta/vuotta	
Henkilötunnus	Pituus	Paino	Ikä	
Rastittakaa sopivin vaihtoehto ☑		0	1	2
1. Karkaako Teiltä virtsa ilman ponnistusta ja asennosta riippumatta (esim. makuulla)		☐ Ei	☐ Joskus	☐ Hyvin usein
2. Esiintyykö virtsan karkaaminen (vasta) vähäisessä ponnistuksessa (esim. seisomaan noustessa, kävellessä)		☐ Ei	☐ Joskus	☐ Hyvin usein
3. Karkaako Teiltä virtsaa (vasta) yht'äkkisissä, voimakkaissa ponnistuksissa (esim. aivastaessa, yskiessä, juostessa)		☐ Ei	☐ Joskus	☐ Hyvin usein
4. Haittaavatko karkailuoireet jokapäiväisiä askareitanne (kaupassakäynti, ruoanlaitto, siivous tms.)		☐ Ei	☐ Joskus	☐ Hyvin usein
5. Onko oireistanne haittaa ansiotyössänne (asiakkaiden palveleminen, työsuoritukset tms.)		☐ Ei	☐ Joskus	☐ Hyvin usein
6. Pelkäätekö, että muut huomaavat vaivanne (haju, märkyys tms.)		☐ Ei	☐ Joskus	☐ Hyvin usein
7. Joudutteko luopumaan menoistanne (liikunta, kyläily, teatteri, kirkko tms.)		☐ Ei	☐ Joskus	☐ Hyvin usein
8. Haittaavatko karkailuoireet sukupuolielämäänne		☐ Ei	☐ Joskus	☐ Hyvin usein
9. Aiheuttaako karkailu ulkosynnyttimienne ärtymistä		☐ Ei	☐ Joskus	☐ Hyvin usein
10. Joudutteko käyttämään suojavaippoja tai -siteitä		☐ Ei	☐ Joskus	☐ Hyvin usein
		Pistemäärä yhteensä _____		
		Haitta-aste % _____		

Haitta-asteen määrittelemisen prosentteina:

- Laske yhteen rastitettujen vastausten pisteet
- Jaa summa vastattujen kysymysten lukumäärällä
- Kerro tulos 50:llä

Esim. pisteiden summa 15, vastattujen kysymysten määrä 10 → $15/10 \times 50 = 75 \%$

(Lähde: Mäkinen J, Kujansuu E, Nilsson CG, Penttinen J, Korhonen M. Virtsainkontinenssin arviointi ja hoito perusterveydenhoidossa. Suom Lääkäril 1992;47:2373–5)



Kustannus Oy Duodecim
Lääkärin tietokannat

[KUVA 2](#)

¹ Hyväksytty Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunnassa xx.xx.2017